

Rapport

Datum 2017-10-09

Västra Götalandsregionen

Koncernavdelning data och analys

Handläggare: Göran Henriksson

Telefon: 0709 948543

E-post: goran.henriksson@vgregion.se

Statistikbilaga till avstämnings-rapport för ”Fullföljda studier”

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	4
Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan	4
Andelen unga vuxna (18 – 24 år) som inte har fullföljt gymnasieutbildning och som inte studerar.....	8

Sammanfattning

Denna kortrapport beskriver hur skolmisslyckanden och kompetensnivå utvecklats i Västra Götaland.

- Den sedan slutet av 1990-talet nedåtgående trenden beträffande andelen behöriga till gymnasiet bland avgångsklasserna i åk 9 fortsätter. Vårterminen 2017 var andelen behöriga avgångselever 81 procent i Västra Götaland. De inomregionala skillnaderna är väsentligen oförändrade med lägst andelar i Fyrbodalen och de högsta i Göteborgsregionen. Den ökande andelen nyanlända elever är en viktig del av förklaringen till minskningen i andelen gymnasiebehöriga avgångselever.
- Andelen unga (18-24 år) med som högst grundskolekompetens och som inte studerar utgör drygt 10 procent av samtliga unga 18 – 24 år vilket är en viss minskning under den senaste 10-årsperioden. Den inomregionala variationen är stor. Andelarna varierar mellan 8 och 18 procent.

Inledning

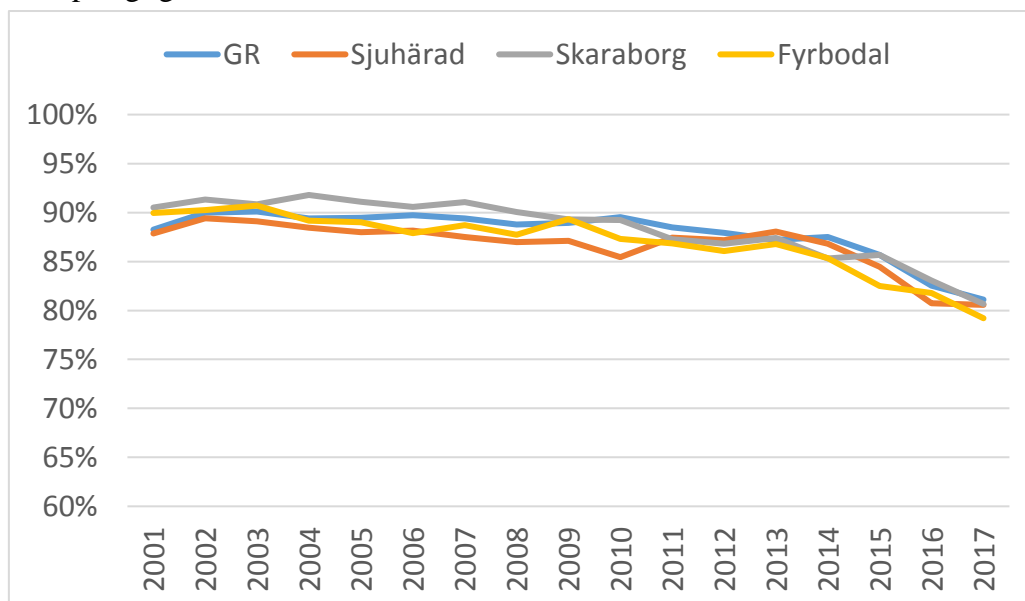
Denna kortrapport syftar till att ge en översiktlig bild av hur skolmisslyckanden och kompetensnivå utvecklats i Västra Götaland. Rapporten utgör en bilaga till folkhälsokommitténs avrapportering till regionstyrelsen beträffande koncernkontorets Kraftsamling Fullföljda Studier. Denna bild beskrivs här med hjälp av statistik över

- andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskola
- andelen unga vuxna (18 – 24 år) som inte har fullföljt gymnasieutbildning och som inte studerar

Statistiken är hämtad från Skolverkets publika databas SIRIS (andelen avgångselever åk 9, publicerad 170928) och SCB (utbildnings/kompetensnivå).

Andelen avgångselever från åk 9 med behörighet till gymnasieskolan

Liksom i riket i övrigt har andelen avgångselever i åk 9 som är behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram minskat sedan 1990-talet. Minskningen kan härledas till att skillnaderna i skolresultat mellan skolor och grupper av elever har ökat påtagligt under denna tid.¹

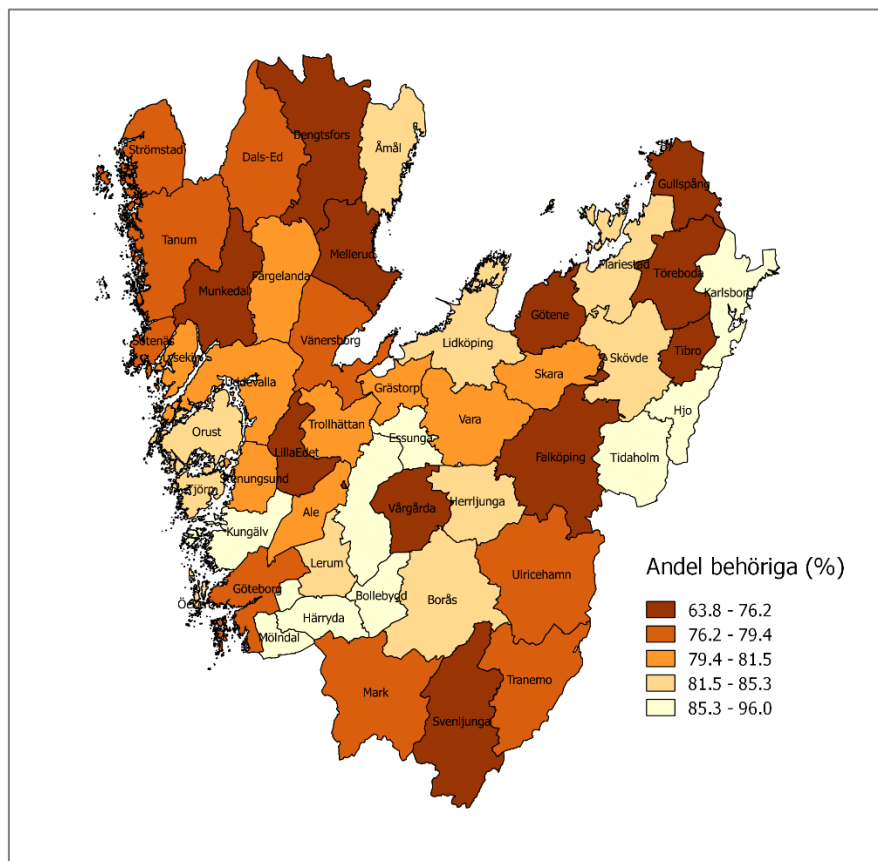

Figur 1 Andelen avgångselever åk 9 med behörighet till gymnasieskolans yrkeslinje per delregion. Andelen inkluderar samtliga elever, inklusive nyanlända elever och elever med oklar bakgrund i Västra Götaland. Källa: SIRIS/Skolverket.

¹ För en översikt av förklaringsmodeller bakom skolmisslyckanden se rapporten ”Att motverka skolmisslyckanden – konsten att hålla två saker i huvudet samtidigt”: <http://www.vgregion.se/om-vgr/statistik-analys/analysportalen/2016/att-motverka-skolmisslyckanden---konsten-att-kunna-ha-tva-tankar-i-huvudet-samtidigt/>

Utvecklingen är likartad i de fyra delregionerna. I början av 2000-talet var andelen avgångselever med gymnasiebehörighet ca 90 procent. 15 år senare hade motsvarande andel sjunkit till omkring 85 procent. De senaste två läsåren har den nedåtgående trenden fortsatt så att andelen avgångselever med behörighet till gymnasieskolan 2017 var 81 procent.

Skillnaderna i skolresultat från grundskolan är stora inom Västra Götaland. Nedanstående kartbild beskriver andelen avgångselever behöriga till gymnasiets yrkesprogram per kommun.

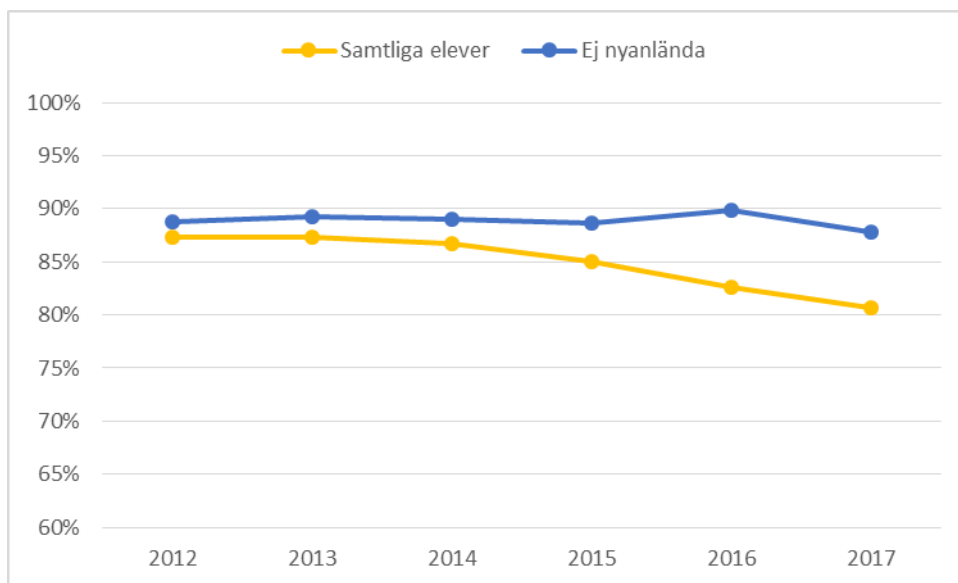

Figur 2 Andelen avgångselever vårterminen 2017 med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. Källa: SIRIS/Skolverket.

Generellt gäller att andelen behöriga elever är lägst i Fyrbodalen, östra Skaraborg och södra Sjuhäradsbygden medan de högsta andelarna ses i Göteborgsregionens kranskommuner.

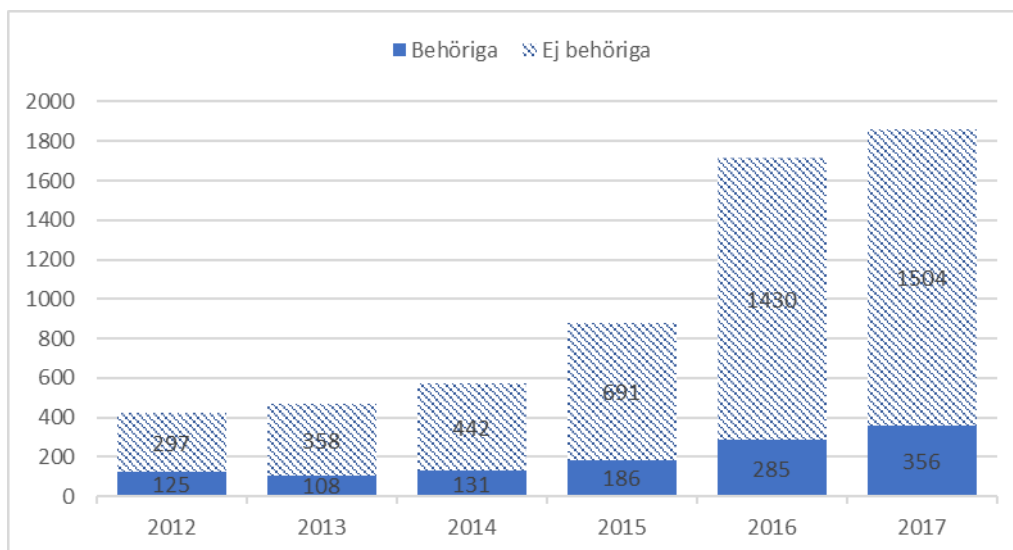
De senaste årens minskande andel gymnasiebehöriga sammanhänger till stor del med det ökande antalet nyanlända elever². I Figur 3 redovisas andelen avgångselever i Västra Götaland med gymnasiebehörighet bland samtliga elever och bland elever som inte är nyanlända. Under perioden 2012 till 2017 sjönk andelen gymnasiebehöriga generellt från 87 till 81 procent. I gruppen *Ej nyanlända elever* är andelen med gymnasiebehörighet väsentligen oförändrad knapp 90 procent, under samma period.

² Som nyanlända elever definieras elever som är födda utomlands, vars båda föräldrar är födda utomlands och som ett givet år har kommit till Sverige under de senaste fyra åren.

Figur 3 Andelen avgångselever som uppnått gymnasiebehörighet i Västra Götaland 2012-17, uppdelat på *Samtliga avgångselever* och *Ej nyanlända elever*. Källa: SIRIS/Skolverket.

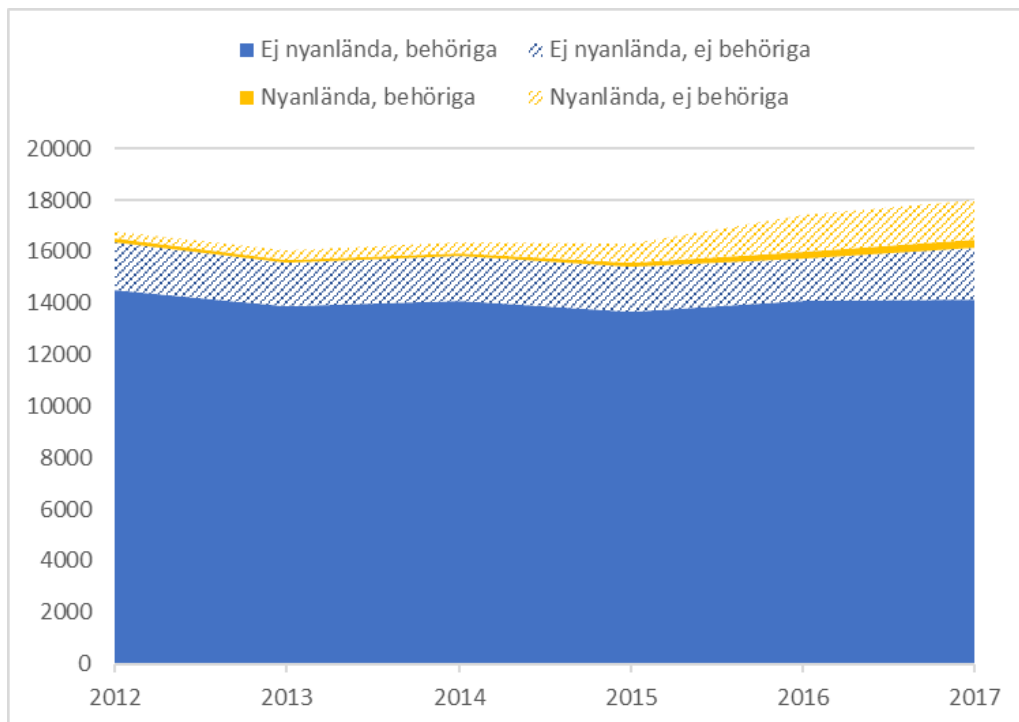
Nedgången kan därför förklaras med det ökande antalet nyanlända elever av vilka dessutom en mindre andel under de senaste åren klarar att uppnå gymnasiebehörighet. Då den nya gymnasieskolan 2011/12 infördes klarade var fjärde nyanländ elev att nå gymnasiebehörighet medan 2017 var femte nyanländ klarade behörighet (se Figur 4).

Figur 4 Antalet nyanlända avgångselever från grundskolan vårterminen 2012 – vårterminen 2017 i Västra Götaland fördelat på antalet behöriga respektive ej behöriga till gymnasieskolan. Källa: SIRIS/Skolverket

Det beror förstås på att många av de nyanlända kommit till Sverige *efter* 7-8 års ålder och ska hämta in grundskolekompetens på kortare tid än sina kamrater som inte är nyanlända samtidigt som de ska lära sig ett nytt språk.

Även om den ökande andelen nyanlända elever är en viktig del av förklaringen till den kraftiga minskningen i andelen behöriga avgångselever till gymnasieskolan under de senaste åren måste man komma ihåg att antalet nyanlända elever utgör fortfarande endast drygt 10 procent av samtliga elever och att antalet ej nyanlända elever som inte uppnår gymnasiebehörighet är fler än antalet nyanlända utan gymnasiebehörighet (2017: 1860 elever ej gymnasiebehöriga ej nyanlända mot 1504 ej gymnasiebehöriga bland nyanlända elever). I figuren nedan beskrivs antalet behöriga till gymnasieskolan uppdelat på nyanlända och icke nyanlända elever i VG.

Figur 5 Antalet avgångselever 2012–2017 fördelat på nyanlända och ej nyanlända respektive behöriga och ej behöriga till gymnasieskolan. Källa: SIRIS/Skolverket.

Andelen ej behöriga bland ej nyanlända elever är väsentligen oförändrad kring drygt 10 procent av denna grupp under läsåren 2011/12 till 2016/17.

Skillnaden mellan gruppen elever vars föräldrar har en lägre utbildning (högst gymnasieutbildning) och dem vars föräldrar har en eftergymnasial utbildning har ökat sedan läsåret 2011/12. Andelen behöriga har minskat i båda elevgrupperna men mest i gruppen vars föräldrar har en lägre utbildningsnivå, se tabell 1.

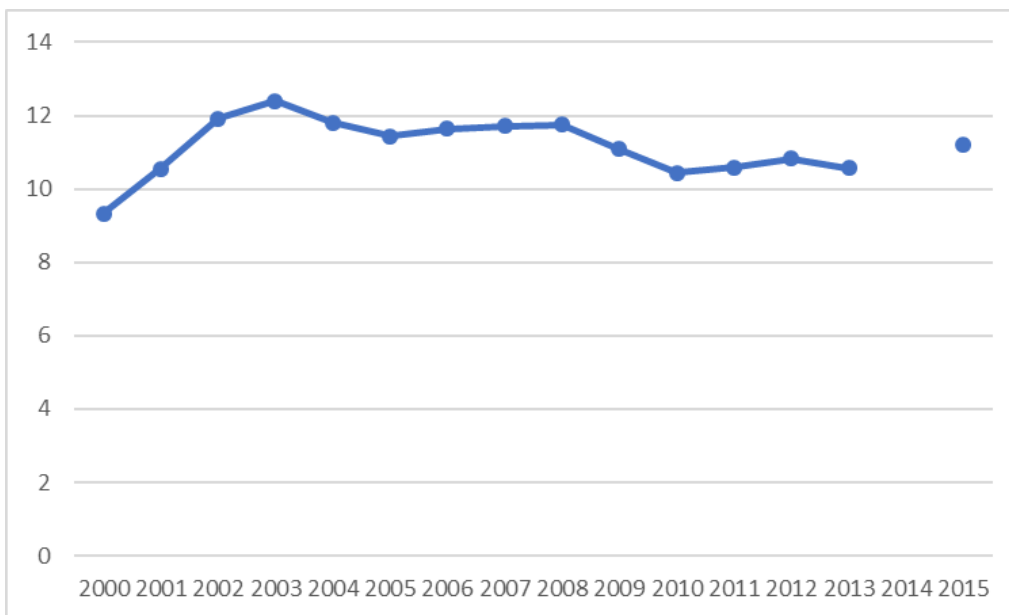
Tabell 1 Andelen avgångselever med gymnasiebehörighet i Västra Götaland efter föräldrars utbildningsnivå läsåren 2011/12 och 2016/17. Källa: SIRIS/Skolverket.

	Andel gymnasiebehöriga bland elever vars föräldrar har	
	Högst gymnasieutbildning (%)	Eftergymnasial utbildning (%)
2011/12	81,0	94,4
2016/17	76,5	93,1

Andelen unga vuxna (18 – 24 år) som inte har fullföljt gymnasieutbildning och som inte studerar

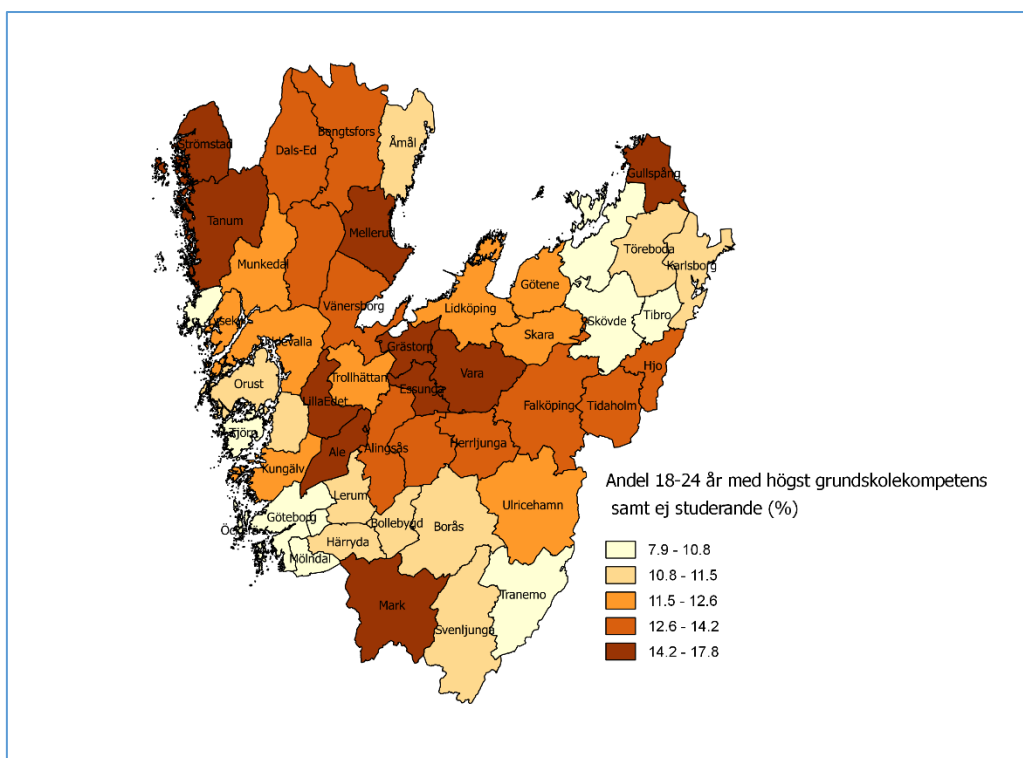
Denna indikator används för uppföljningen av EU2020 och indikerar den andel av unga vuxna som har högst grundskolekompetens och som inte studerar det angivna året. På så sätt används den som en markör för skolavhopp.

Som framgår av figuren nedan utgör denna andel drygt 10 procent sedan början av 2000-talet.

Figur 6 Andelen i befolkningen 18 – 24 år som inte har fullföljt gymnasieutbildning och som inte studerar under det innevarande året för perioden 2000 – 2015 (uppgift saknas för 2014). Källa: SCB.

Det finns även en påtaglig inomregional variation. För senast tillgängliga data (2015) varierade andelen mellan 8 och 18 procent (Figur 7) i länets kommuner.

Figur 7 Andelen av befolkningen 18 – 24 år med högst grundskolekompetens och som inte studerar 2015, fördelat per kommun. Källa: SCB.

Andelarna tenderar att vara högre i Fyrbodalsområdet, östra Skaraborg och södra Sjuhäradsbygden och lägst i Göteborgsområdet.